

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

12.9.2022

Valtiovarainministeriö

Viite / Diaarinumero
VH/4074/00.04.05/2022
VN/34178/2021

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousutulon johdosta määrättävän veron käyttöönottamiseksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnon lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousutulon johdosta määrättävän veron käyttöönottamiseksi.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman 5. liitteen - kansainvälisen veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun vastaiset toimet kohdan 1 mukaan selvitetään, onko mahdollista ottaa käyttöön veromallia, joka estää ulkomailla asuvien Suomessa verovelvollisina olleiden myynteihin, lahjoihin ja perintöihin liittyvien verojen välttämisen.

Tuloverolakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet säännökset omaisuuden arvonnousutulosta sekä omaisuuden arvonnousutulon laskemisesta laskennallisena luovutusvoittona. Omaisuuden arvonnousutulon verovelvollisia olisivat ne luonnolliset henkilöt, joiden verovelvollisuusasema muuttuisi yleisesti verovelvollisesta rajoitettuihin verovelvolliseksi tai joiden verosopimuksen mukaisesti asuinvaltioksi tulisi muu valtio kuin Suomi. Omaisuuden arvonnousutulo luettaisiin Suomesta pois muuttoa edeltävän päivän verovuoden pääomatuloksi tai verovelvollisen vaatimuksesta sen verovuoden tuloksi, jona omaisuutta luovutetaan vastikkeellisesti tai lahjana, ei kuitenkaan, jos kahdeksaa verovuotta koskeva ehto täyttyy. Sääntelyn piiriin kuuluisi lähtökohtaisesti irtain omaisuus.

Sääntelyä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos omaisuuden arvonnousutulon alaisen omaisuuden yhteenlaskettu käypä arvo olisi vähemmän kuin 500 000 euroa tai mainitun omaisuuden laskennallisen luovutusvoiton määrä olisi vähemmän kuin 100 000 euroa. Omaisuuden arvonnousun laskennallinen luovutusvoitto määritettäisiin vähentämällä arvonnousun alaisen omaisuuden Suomesta pois muuttoa edeltävästä käyvästä arvosta omaisuuden hankintameno. Laskennallinen luovutusvoitto laskettaisiin soveltaen soveltuvin osin luovutusvoittoa koskevia yleisiä periaatteita. Vero määrättäisiin laskennallisen luovutusvoiton 100 000 euroa ylittävältä osin. Omaisuuden arvonnousun perusteella verotettava tulo olisi pääomatuloa ja siihen sovellettaisiin pääomatulon verokantaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Verohallinto lausuu luonnoksen johdosta seuraavaa:

1) Yleisiä havaintoja

Arvonnousuvero on varsin vaikea aihepiiri lainvalmistelun kannalta. Se pitäisi yhteensovittaa olemassa olevaan kansalliseen verojärjestelmään sekä huomioida kansainväliset sopimukset ja EU-oikeuden vaikutus. Samoin tulisi huolellisesti selvittää esitetyn lainsäädännön vaikutukset eri osapuoliin ja varata niin verovelvollisille kuin Verohallinnolle riittävä aika lainsäädännön toimeenpanoon. Tällä hetkellä esityksessä on perusteluja hyvin niukasti. Esityksessä tehtyjä valintoja tulisi perustella. Verohallinnon käsityksen mukaan esitysluonnoksen valmistelua tulee jatkaa, esitystä tulee täydentää useilta osin ja siirtää sääntelyn voimaantuloa verovuoteen 2024. Näin voidaan varmistaa toimeenpanon lainmukaisuus ja se, etteivät lain tasolla säädettäväksi kuuluvat seikat jää Verohallinnon myöhemmin antaman ohjeistuksen ja oikeuskäytännön varaan.

Luonnollisten henkilöiden osalta valitut ratkaisut ovat hyvin erilaisia verrattuna yritysten maastamuuttoveroon. Myös tämän takia valittuja ratkaisuja pitäisi perustella. Lisäksi esitykseen olisi hyvä lisätä havainnollistavia esimerkkejä keskeisistä kysymyksistä, kuten arvonnousuveron laskennasta ja oikaisuista eri tilanteissa.

Voitaneen olettaa, että hallituksen esityksellä on ennalta ehkäisevä vaikutus ja että se estänee henkilöitä muuttamasta verosyistä vain lyhyeksi aikaa ulkomaille tilapäisesti omaisuuden realisoitua varten ennen takaisinmuuttoa Suomeen. Hallituksen esitys toisaalta kohdentuu myös henkilöihin, jotka muuttavat aidosti ulkomaille verotuksesta riippumattomista syistä, ja aiheuttaa tällaisille verovelvollisille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

Sääntelyluonnoksen mukaan arvonnousuverotuksen piiriin kuuluisivat tilanteet, joissa maasta muuttavan verovelvollisen arvonnousuveron alainen omaisuus olisi yhteenlasketulta käyvältä arvoltaan vähintään 500 000 euroa ja lisäksi omaisuuden realisoitumaton luovutusvoitto olisi vähintään 100 000 euroa. Verohallinto pitää tärkeänä sitä, että edellä mainituista kriteereistä molempien tulee täytyä, jotta henkilö kuuluisi arvonnousuveron piiriin. Näin voidaan merkittävästi vähentää maastamuuttajiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja Verohallinnon työtä, kun omaisuuden arvon alittaessa kynnyksrajat, ei verovelvollisen tarvitsisi selvittää eikä Verohallinnon tutkia omaisuuden omistusaajan alkuajankohtaa eikä hankintamenoa realisoitumattoman luovutusvoiton laskemiseksi.

Esitysluonnoksessa valittua arvonnousuveron teknistä toteuttamistapaa, joka poikkeaa yhteisöjen maastapoistumisveron toteuttamistavasta, voidaan pitää verotuksen toimeenpanon kannalta välttämättömänä. Luonnollisten henkilöiden progressiivisessa verotuksessa, jossa tuloihin ja veroon kohdistuu lukuisia vähennyksiä, olisi arvonnousuveroon kohdistuvien veroerien muodostaminen muuttovuoden verotuksessa ja niiden maksun lykkäminen omaisuuden todelliseen luovutusvuoteen erittäin vaikea toteuttaa ja hyvin työläs ylläpitää. Yhteisöverotuksen kaltaisen mallin toimeenpano ei ole mahdollinen näin lyhyellä valmisteluajalla.

Verohallinto ymmärtää sääntelyllä luotavan menettelyn pääosin seuraavanlaiseksi:

- i. Muuttovuotena verovelvollinen ilmoittaa listauksen kaikista arvonnousuveron alaisista omaisuuseristä ja niiden hankintamenoista, mikäli hänellä on omaisuutta yli 500 000 euroa ja voittojen määrä on enemmän kuin 100 000 euroa. Mikäli hän on epävarma, hän voi varmuuden vuoksi ilmoittaa omana käsityksenään laskentatiedot, jotka alittavat nämä rajat. Tämän ilmoituksen perusteella Verohallinto vahvistaa kullekin omaisuuserälle oman laskennallisen luovutusvoiton ja ne tallennetaan järjestelmään tuloverotusta varten, mikäli laskennallisten luovutusvoittojen yhteenlaskettu määrä on

enemmän kuin 100 000 ja arvonnousutuloa siten muodostuu. Jos lykkäystä ei pyydetä, arvonnousutulot siirretään muuttovuoden tulolaskentaan, jossa niistä leikataan 100 000 euroa. Tästä ylittävästä tulosta tehdään kaikki ne vähennykset, joita sen vuoden pääomatuloista yleisesti tehdään ja vähennetään tulolajin tappiot. Kyse ei siis tässä mielessä ole luovutusvoitosta, vaan muunlaisesta pääomatuloerästä, vaikka tulo määrää laskettaessa hyödynnetäänkin luovutusvoiton laskentaperiaatteita. Jos asiakas pyytää tuloksi lukemiseen lykkäystä, arvonnousutuloeria ei tuoda muuttovuoden tuloverolaskentaan, vaan Verohallinto erikseen tallentaa nämä arvonnousutulot siinä tarkoituksessa, että niistä myöhempänä verovuotena määrätään vero.

- ii. Kun yksittäisen omaisuusesineen osalta tapahtuu lykkäämisen päättymiseen johtava luovutus tai muu toimi, lähtökohtaisesti tuloksi lisätään kunkin omaisuuserän aikaisemmin vahvistettu laskennallinen arvonnousutulo sellaisenaan, ellei verovelvollinen tuossa vaiheessa nimenomaisesti selvitä jäljempänä kuvattuja ja erikseen säädettyjä perusteita oikaista tätä aikaisemmin vahvistettua luovutusvoittoa.
- iii. 100 000 euron kynnys huomioidaan lykkäystä pyydetessä siten, että tuloksi lukemisvaiheessa kumulatiivisesti jätetään näistä luovutusvoitosta lukematta tuloksi ensimmäiset 100 000 euroa. Siten tämä vapaaerä käytännössä kohdistuu niihin omaisuuseriin, joista lykkäysjakso päättyy ensimmäisenä – ei suhteellisesti kuhunkin omaisuuserään.
- iv. Lykkäyksen päättyessä koko arvonnousutulon tai sen osan kohdalta viedään luovutusvuoden verolaskentaan kyseinen tuloerä, jolta lykkäys päättyy tuona verovuotena. Siitä tuloerästä tehdään kaikki ne vähennykset mukaan lukien tappioiden vähennys, joita sen verovuoden pääomatuloista yleensä tehdään.

Säännökset ovat epäselviä ainakin sen suhteen, miltä osin verotusta oikaistaan siinä tapauksessa, että vero on jo muuttovuotena maksettu, mutta kahdeksan vuoden jälkeen omaisuutta ei olekaan luovutettu. Ilmeisesti on tarkoitettu, että alkuperäistä verotusta oikaistaan siten, että tulo poistetaan. Tällaisessa tilanteessa voi käydä niin, että jokin tappio tai muu erä on tästä tulosta vähennetty ja siten oletettavasti seurauksena olisi myös kumuloituvia muutosverotuksia myöhempisiin vuosiin, joiden kaikkien osalta verotuksen muutoksenhakuajat saattavat olla päättyneet. Tällainen ratkaisu olisi hyvin mutkikas ja tietojärjestelmille vaikea ja nostaisi aivan olennaisella tavalla järjestelmän kustannuksia. Verohallinnon näkemyksen mukaan olisi syytä harkita yksinkertaisuuden vuoksi myös sellaista vaihtoehtoa, että sikäli kuin lykkäystä ei pyydetä, ei näiden tuloerien osalta enää myöhempinä vuosina tehdä muutosta.

Verohallinnon näkemyksen mukaan esitysluonnokseen ja ehdotettuun sääntelyyn liittyy eräitä täsmennys- ja täydennystarpeita, joita käydään seuraavassa kohdittain läpi. Lisäksi Verohallinto esittää, että esityksessä kuvattaisiin käytännön tasolla ja esimerkein menettelyä ja säännösten vaikutuksia erilaisissa arvonnousuverotilanteissa.

2) Ehdotettu tuloverolain 45 b §: 1 momentti

Luonnollinen henkilö

Ehdotetun 45 b §:n 1 momentin ensimmäisen lauseen mukaan "Omaisuuden arvonnousutulo on veronalaista pääomatuloa, jos *luonnollinen henkilö Suomen lainsäädännön* tai kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan siirtyä asuvaksi muualla kuin Suomessa." Esityksessä tulisi tarkentaa, tarkoitetaanko maininnalla Suomen lainsäädännöstä tuloverolakia vai laajemmin jotain muutakin lainsäädäntöä.

Esitysluonnoksen mukaan sääntelyä ei sovellettaisi kuolinpesiin eikä luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat kuolleet maastamuuttovuonna. Selkeyden vuoksi esitysluonnoksessa olisi hyvä ottaa kantaa siihen, vaikuttaako asiaan, jos henkilö kuolisi vasta maastamuuttovuoden jälkeen, mutta ennen kuin kahdeksan vuotta on kulunut maastamuuttovuodesta. Sinällään esitysluonnoksessa on todettu, ettei perintösaantoa katsota arvonnousutulon laukaisevaksi luovutukseksi. Maastamuuttovuoden jälkeen kuollut henkilö on kuitenkin voinut luovuttaa tai lahjoittaa arvonnousutulon alaista omaisuutta elinaikanaan. Tämän vuoksi esitykseen olisi hyvä selkeyttää, onko mainitulla tilanteella vaikutusta arvonnousutulon laskentaan. Lisäksi selkeyden vuoksi tulisi tarkentaa, vaikuttaisiko ko. tilanteessa arvonnousutulon laskentaan, että rajoitetusti verovelvollisen kuolinpesä on verotuksessa yhteisö (TVL 3 §).

Arvonnousutulon katsominen/lukeminen tuloksi

Ehdotetun 45 b §:n mukaan "Arvonnousutulo *katsotaan* Suomesta pois muuttoa edeltävän päivän verovuoden pääomatuloksi. Verovelvollisen vaatimuksesta arvonnousutulo *luetaan* muuttovuoden sijasta sen verovuoden tuloksi, jonka aikana omaisuus on luovutettu vastikkeellisesti tai lahjana." Lainkohta jättäisi verovelvolliselle valinnanvaran sen suhteen, minä vuonna arvonnousutulo olisi veronalaista pääomatuloa. Verovelvollinen voisi valita joko muuttovuoden verovuoden tai omaisuuden tosiasiallisen luovutusvuoden välillä. Arvonnousutulon katsomisesta/lukemisesta pääomatuloksi jompanakumpana näistä verovuosista aiheutuisi Verohallinnon käsityksen mukaan veronmaksuvelvollisuus eli veron maksuunpano. Esitysluonnoksella olisi hyvä avata eri termien merkitystä, käyttää niitä johdonmukaisesti sekä selvittää, mikä ero on arvonnousutulon katsomisella/lukemisella/laskemisella pääomatuloksi ja veron maksuunpanemisella, jos on.

Arvonnousutulon lukeminen luovutusvuoden tuloksi

Esitysluonnoksessa ei ole käsitelty, miten ja milloin verovelvollisen tulee esittää vaatimus arvonnousutulon verottamisesta muuttovuoden sijaan omaisuuden luovutusvuonna. Verohallinnon näkemyksen mukaan esitystä tulisi täydentää tältä osin siten, että vaatimus tulisi esittää ennen muuttovuoden verotuksen päättymistä.

Kun arvonnousutulo luetaan muuttovuoden sijasta sen verovuoden tuloksi, jonka aikana omaisuus on luovutettu vastikkeellisesti tai lahjana, voi henkilö olla tällöin sekä verosopimuksen mukaan ulkomailla asuva että rajoitetusti verovelvollinen koko vuoden. Verohallinnon käsityksen mukaan verosopimukset ja TVL 10 § huomioiden olisi syytä todeta hallituksen esityksen perusteluissa, että Suomella on verosopimusten luovutusvoittoartiklojen mukaan verotusoikeus tällaiseen tuloon, koska se katsotaan saaduksi muuttopäivää edeltävänä päivänä, mutta tekninen toteutuminen on vain siirretty myöhempään ajankohtaan verovelvollisen omasta pyynnöstä. Lisäksi tällainen tulo olisi syytä lisätä TVL 10 §:ään Suomesta saaduksi tuloksi.

Lisäksi tulisi arvioida, voisiko ilmaisun "Verovelvollisen vaatimuksesta arvonnousutulo luetaan muuttovuoden sijasta sen verovuoden tuloksi, jonka aikana ..." muuttaa muotoon "Verovelvollisen vaatimuksesta verovuoden arvonnousutulosta vero määrätään kuitenkin muuttovuoden sijasta sen verovuoden verotuksessa, jonka aikana ..." Tämä selventäisi hieman Suomen verotusoikeutta verosopimusten ja TVL 10 §:n näkökulmasta.

Luovuttaminen vastikkeellisesti tai lahjana

Ehdotetun TVL 45 b §:n 1 momentin mukaan "Verovelvollisen vaatimuksesta arvonnousutulo luetaan muuttovuoden sijasta sen verovuoden tuloksi, jonka aikana omaisuus on luovutettu vastikkeellisesti tai lahjana."

Erityyppisiä luovutuksia ja muita veron lykkäyksen päättäviä tilanteita tulisi selvittää enemmän jatkovalmistelussa ja käsitellä esityksessä. Arvonnousutulon verotuksen realisoituminen ei voine rajoittua vain niihin oikeustoimiin, jotka nimenomaiselta yksityisoikeudelliselta luonteeltaan ovat luokiteltavissa luovutuksiksi tai joista Suomen sisäisen lainsäädännön perusteella lasketaan luovutusvoitto. Lain sanamuodossa pitäisi selkeästi huomioida myös osittaiset luovutukset, koska se tulee olemaan tyypillisin käytännössä esiintyvä tilanne omistuksen ollessa hautettua ja verovelvollisen myydessä esimerkiksi pörssiosakkeita.

Esityksessä ei ole otettu kantaa ns. alihintaisiin luovutuksiin eli tilanteisiin, joissa myydään omaisuutta alle markkina-arvon esim. lähipiirille ja miten tällaiset tilanteet vaikuttaisivat arvonnousutulon oikaisuun (TVL 46 b §). Esityksessä tulisi käsitellä fuusioita, osituksessa luovutettua omaisuutta sekä konkurssin vaikutusta arvonnousutulon realisoitumiseen. Lisäksi mm. erilaiset pörs-siyhtiöiden yritysjärjestelytilanteet, joihin verovelvollinen ei voi yleensä vaikuttaa, pitäisi huomioida. Erityisen tärkeää olisi käsitellä perusteellisemmin myös sellaisia arvonnousutulon realisoivia tapahtumia, joita ei tuloverolaissa pidetä luovutuksina, kuten esimerkiksi kapitalisaatiosopimusten takaisinostoja.

Vastikkeellisen luovutuksen sijaan olisi ehkä luontevampaa käyttää systemaattisesti ilmaisua arvonnousuveroon vaikuttava tapahtuma, joka kattaisi myös lahjan ja muita edellä mainittuja tilanteita. Arvonnousutuloon vaikuttavien tapahtumien luetteloinen lisäksi esityksellä tulisi todeta mitkä tapahtumat eivät aiheuta arvonnousutulon lukemista tuloksi.

Verrattain yleistä on myös se, että omaisuutta siirretään omalle ja/tai lähipiiriin omistamalle osakeyhtiölle, trustiin tai johonkin muuhun välillisen omistuksen rakenteeseen. Osakeyhtiöön osalta on kansallisissa tilanteissa suhteellisen vakiintuneet käytännöt apporteista ja niihin rinnastettavista tilanteista (KHO 2009:66 ja KHO 2019:50) sekä myös mahdollisuus eräissä tilanteissa kohdistaa lahjavero myös osakeyhtiöön (esim. KHO 2011:44). Tämä oikeuskäytäntö on koskenut Suomessa asuvien osapuolten järjestelyitä, joissa myös on sovellettu Suomen osakeyhtiölain säännöksiä. Vastaavan kaltaisia rakenteita vastaisuudessa varmasti toteutettaisiin myös ulkomaisissa tilanteissa, joissa säännökset voivat olla osin Suomesta poikkeavia. Apportit saattavat myös olla osakevaihtoja tai niihin rinnastettavia ulkomaisia direktiivin mukaisia järjestelyitä.

Vastaavasti omaisuuseriä saatetaan myös siirtää ulkomaisiin trusteihin ja vastaaviin rakenteisiin, joille ei sellaisenaan ole kansallisia vastineita. Näiden rakenteiden ehdot voivat olla yksilöllisiä ja oikeuskäytäntö on aikaisemmassa vaiheessa painottunut sellaisiin järjestelyihin, joissa Suomessa asuvat henkilöt ovat olleet edunsaajia muualla asuneiden henkilöiden perustamissa trusteissa ja jotka ovat koskeneet lahjaverotusta. Myös Suomessa asuvat henkilöt voivat siirtää omaisuutta ulkomaille perustettaviin trusteihin ja näissä järjestelyissä myös edunsaajat voivat asua Suomessa. Näiden järjestelyiden osalta ei ole olemassa nimenomaisia säännöksiä, mutta on selvää, että mikäli arvonnousuvero omaksutaan tunnistamatta erikseen näitä järjestelyitä, näitä järjestelyitä tullaan monimuotoisina rakentamaan arvonnousuveron välttämiseksi.

Luultavasti tulee esiintymään myös muunlaisia järjestelyitä, joilla arvonnousuveron alaista omaisuutta siirretään ulkomaisiin välillisiin omistusrakenteisiin hyödyntäen ulkomaista lainsäädäntöä, joiden osalta voi muodostua epäselvyyksiä siitä, onko kyse vastikkeellisesta luovutuksesta tai lahjasta. Siksi olisi tärkeää lainvalmistelussa nimenomaisesti tunnistaa ja ratkaista nämä omaisuuden siirtojärjestelyiden kysymykset, jotta arvonnousuveron lykkäyksen päätyminen näissä järjestelyissä, arvonnousuveron kiertäminen näiden järjestelyjen avulla sekä muut vastaavat

asiat eivät jäisi pelkästään verotus- ja oikeuskäytännössä ratkaistavaksi ilman selvää tukea laista ja lainvalmisteluaineistosta. Esityksessä arvioitujen verotuottotavoitteiden saavuttaminen edellyttää esityksen täydentämistä siten, että arvonnousuveron lykkäyksen päättymistä koskeva säännös on tiivis eikä mahdollista järjestelyitä, joissa omaisuuserä voidaan realisoida tavalla, joka ei johda veron maksuunpanoon.

Kahdeksan verovuoden sääntö

Ehdotetussa TVL 45 b §:n 1 momentissa säädettäisiin myös, että "Arvonnousutuloa ei tällöin kuitenkaan lueta tuloksi, jos luovutus tapahtuu *viimeistään* kahdeksantena verovuonna muuttovuoden jälkeen tai sen jälkeen." Viimeistään-sana lienee tässä kirjoitusvirhe. Lausuntopyynnössä ja esitysluonnoksen pääasiallisessa sisällössä on todettu "*myöhemmin kuin* kahdeksantena verovuonna muuttovuoden jälkeen". Esityksessä luvussa 4.1.1 "*aikaisintaan* kahdeksantena verovuonna muuttovuoden tai sen jälkeen." Nämä aikamääreet tulisi yhdenmukaistaa sekä ottaa kantaa edellytyksen "jos luovutus tapahtuu" täytymiseen silloin, jos luovutusta ei tapahtuisi koskaan tai vasta esimerkiksi 15 vuoden kuluttua. Säännöksen tarkoitus lienee seurata mahdollisten veronalaisten luovutusten tapahtumista mainitun seitsemän tai kahdeksan verovuoden aikana.

Veron määrääminen 100 000 euroa ylittävältä osin

Ehdotetun TVL 45 b §:n 1 momentin viimeisen lauseen mukaan "Vero määrätään 45 b §:ssä tarkoitettun laskennallisen luovutusvoiton 100 000 euroa ylittävältä osin." Pykäläviittauksen on ilmeisesti tarkoitettu viittaavan 46 b §:ään. Laskelma perustuu omaisuuserien yhteenlaskettuun luovutusvoittoon. Jos verovelvollinen vaatii arvonnousutulon lukemista muuttovuoden sijasta sen verovuoden tuloksi, jonka aikana omaisuus on luovutettu, voi tästä seurata omaisuuden osittaisen luovutuksen luovutusvoiton laskentaan liittyviä tulkintatilanteita. Esityksessä olisi esimerkein hyvä avata tällaisia tilanteita, kuten omaisuuden luovuttamista osittain usean verovuoden aikana sekä tappiollisia ja voitollisia luovutuksia. Luovutusvoittojen 100 000 euron rajaa seurattaisiin arvonnousuverovelvollisuuden aikana kumulatiivisesti, jolloin lykkäystilanteessa maksuunpanot tehtäisiin vasta luovutusvoittojen ylittäessä 100 000 euron rajan.

3) TVL 45 b §:n 2 momentti, Arvonnousuveron alainen omaisuus

Omaisuu den määrittely

Ehdotetun TVL 45 b §:n 2 momentissa on tarkkarajaisesti määritelty arvonnousuveron alainen omaisuus. Kun markkinoille lasketaan uudenlainen instrumentti, se vaatisi aina säännöksen päivittämistä. Kun tarkoitus on näin laajasti ottaa osake-, rahasto-, johdannais- ja muu omaisuus säännöksen soveltamisalaan, tulisi vielä harkita, olisiko yksinkertaisempaa määrittää kaikki omaisuus säännöksen soveltamisalaan ja rajata pois sellainen omaisuus, mikä ei kuuluisi arvonnousuveron soveltamisalaan.

Etuyhteyden käsite

Momentin kohdassa 2 käytetään etuyhteys-käsitettä. Esityksessä tulisi määritellä etuyhteyden käsitteen sisältö arvonnousutulon verotuksessa.

Väliyh teisöt

Esitysluonnoksessa ei oteta kantaa ns. väliyhtiöihin, joiden tulo verotetaan osakkailla väliyhtiölain nojalla. Hallituksen esityksessä olisi hyvä huomioida miten väliyhtiölain nojalla verotetut tulot otetaan huomioon arvonnousuveroa laskettaessa. Asiaa avataan alla olevan esimerkin avulla.

Esimerkki: Henkilö omistaa väliyhtiönä käsiteltävän holding-yhtiön, joka omistaa vain tuotannollista toimintaa harjoittavan yhtiön osakekannan. Väliyhtiö myy tuotannollista toimintaa harjoittajan yhtiön kokonaisuudessaan rahaa vastaan henkilön asuessa normaalisti Suomessa. Henkilöä verotetaan väliyhtiölain nojalla tuotannollista toimintaa harjoittavan yhtiön myynnistä. Henkilö muuttaa seuraavana vuonna ulkomaille. Häntä verotetaan väliyhtiönä käsitellyn yhtiön arvonnoususta, mikä on edellisenä vuonna verotettu hänen luovutusvoittoonsa.

Eräät termit

Omaisuuksien osalta tulisi tarkentaa, sisältyykö siihen eriä, jotka eivät ole voimassa olevan sääntelyn tai oikeuskäytännön mukaan tuloverolaisissa tarkoitettua omaisuutta. Esimerkiksi termien osalta kyse on tuloverolain mukaisesta omaisuudesta, jos termiinisopimuksella käydään kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinnalla (TVL 45 §:n 3 momentti). Muulla kuin säännellyillä markkinoilla kauppaa käytävä termiini ei pääsääntöisesti ole tuloverolain mukaista omaisuutta (ks. kuitenkin poikkeuksena KHO 2003:35). Asiasta olisi hyvä lausua hallituksen esityksessä.

Vakuutus sopimukset

Ehdotetun TVL 45 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan arvonnousutulon alaista omaisuutta ovat myös TVL 35 §:ssä tarkoitetut kapitalisaatiosopimukset, säästöhenkivakuutukset ja eläkevakuutusta koskevat sopimukset. Edellä mainitut vakuutus sopimukset määritellään TVL 34 §:ssä, kun taas TVL 35 §:ssä säädetään vakuutus sopimuksen perusteella saadun veronalaisen tuoton ja tappion laskemisesta. Koska ehdotetussa säännöksessä mainitut vakuutus tuotteet määritellään TVL 34 §:ssä, arvonnousutulon alaista omaisuutta koskevassa säännöksessä tulisi viitata nimenomaan TVL 34 §:ään eikä 35 §:ään. Vakuutus tuotteiden lukeminen osaksi arvonnousutulon alaisen omaisuuden määritelmää sisältää kuitenkin muutamia ongelmakohtia, joihin olisi jatkovalmistelussa syytä kiinnittää huomiota.

Vakuutus sopimukset sopivat huonosti luovutusvoittoverolaskentaan, koska niistä saatavia suorituksia ei käsitellä verotuksessa luovutuksina. Luovutuksesta on kyse ainoastaan silloin, kun vakuutus sopimusten luovutetaan vastikkeellisesti edelleen, mikä on poikkeuksellista. Lisäksi vapaaehtoisin eläkevakuutuksiin saattaa liittyä ansiotulona verotettava osa, joka muuttuisi nyt pääomatuloksi.

Vapaaehtoisista eläkevakuutuksista saataviin suorituksiin Suomella on yleensä lähdevaltiona verotusoikeus, vaikka henkilö asuisi verosopimuksen mukaan muualla kuin Suomessa. Näin ollen olisi perusteltua sulkea tavalliset verotuetut eläkevakuutukset (maksuja saatu vähentää verotuksessa ja joita voidaan nostaa vain tietyin rajoitetuin edellytyksin) arvonnousuveron ulkopuolelle. Erilaiset yksilölliset räätälöidyt ei-verotuetut eläkevakuutukset ja vakuutukset, jotka voidaan ehtoja muuttamalla saada eläkevakuutuksiksi, olisi kuitenkin syytä pitää sääntelyn piirissä, jos rajausta on mahdollista toteuttaa EU-oikeus huomioiden. Räätälöityjä vakuutuksia tyypillisesti myöntävät ulkomaiset vakuutusyhtiöt.

Esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa PS-tiliin. PS-tili voisi olla perusteltua jättää arvonnousuveron ulkopuolelle samoin kuin edellä mainitut verotuetut vapaaehtoiset eläkevakuutukset.

Osakesäästötili

Esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa osakesäästötiliin. Asiasta olisi selvyyden vuoksi hyvä lausua. Osakesäästötiliä tai sillä olevia varoja (esimerkiksi osakkeita ja rahavaroja) ei voi lahjoittaa osaksi tai kokonaisuudessaan (laki osakesäästötilistä 15 §:n 2 momentti) vaan nostaa sieltä pääomatuloa. Verohallinnon käsityksen mukaan osakesäästötili on perusteltua jättää arvonnousuveron ulkopuolelle, koska se sopii huonosti luovutusvoittoverotukseen. Lisäksi osakesäästötiliä koskee 50 000 euron maksimimäärä, minkä sinne voi sijoittaa.

Osuudet kuolinpesiin

Esitysluonnoksessa ei ole mainittu osuuksia kotimaisista tai ulkomaisista kuolinpesistä. Niiden mukaan lukeminen arvonnousuveron alaiseen omaisuuteen monimutkaistaisi menettelyä ja lisäisi hallinnollista taakkaa. Asiasta olisi selvyyden vuoksi hyvä lausua hallituksen esityksessä.

4) TVL 45 b §:n 4 momentti

Ehdotetussa TVL 45 b §:n 4 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momentissa säädettyyn.

Ehdotetun 45 b §:n 4 momentin 1 kohta rajaa arvonnousuveron soveltamista siten, että säännöstä sovellettaisiin henkilöihin, jotka ovat olleet Suomessa yleisesti verovelvollisia ja verosopimuksen mukaan asuvia neljä vuotta viimeisten 10 vuoden aikana. Tämä rajaus tarkoittaisi sitä, että myös ulkomaiset avainhenkilöt, joiden palkkatulon verotukseen sovelletaan avainhenkilöalaa, saattavat tulla arvonnousuverotuksen piiriin, jos viettävät avainhenkilöalassa säädetyn maksimiajan Suomessa. Avainhenkilön asumisaika Suomessa voi hyvin ylittää neljä vuotta, koska tyypillisesti Suomeen saavutaan hieman ennen työskentelyn alkua ja lähdetään pois hieman työskentelyn päättymisen jälkeen. Jos avainhenkilöitä ei ole tarkoitus ottaa lain soveltamisalaan, neljän vuoden aikarajaa tulisi pohtia uudestaan ja miettiä esimerkiksi sen nostamista viiteen vuoteen.

Jatkovalmistelussa tulisi ottaa kantaa, pitääkö asumisen ja yleisesti verovelvollisuuden toteutua samanaikaisesti eli jätetäänkö sellainen aika huomioimatta, jolloin vain toinen edellytys täyttyy.

Verohallinnon käsityksen mukaan 4 momentin 2 ja 3 kohdat 500 000 ja 100 000 euron kynnysarvoista olisi tarkoituksenmukaista yhdistää samaksi kohdaksi niin, että lakitekstistä kävisi yksiselitteisesti ilmi, että jommankumman edellytyksen täytyminen aiheuttaa sen, etteivät arvonnousuveroa koskevat säännökset tule sovellettavaksi. Euromäärien osalta tulisi harkita, että "vähemmän kuin" ilmaisut muutettaisiin muotoon "enintään", jolloin tasan 100 000 euron luovutusvoiton osalta ei aiheutuisi sitä tilannetta, että voitto on arvonnousuveron alaista ja aiheuttaa ilmoitusvelvollisuuden, mutta veroa ei kuitenkaan tulisi määrättäväksi, koska saman pykälän 1 momentin mukaan vero määrätään luovutusvoiton 100 000 euroa ylittävältä osin.

Kyseisen momentin 4 kohta on ilmeisesti tarkoitettu sovellettavaksi *siltä osin* kuin kyse on ko. kohdassa tarkoitettusta omaisuudesta, eikä edellytä, että kaikki arvonnousutulon alainen omaisuus olisi osakevaihdossa saatuja osakkeita. Momentin muotoilu ja luettelon toimivuus olisi vielä hyvä varmistaa.

Esitysluonnoksen mukaan arvonnousuveron ulkopuolelle jäisivät kokonaan edellä mainitut osakkeet, jotka on saatu osakevaihdossa. Tätä on perusteltu EVL 52 f §:n säännöksellä. On kuitenkin huomattava, että kyseinen säännös koskee viiden vuoden määräaikaa suhteessa osakevaihdon toteuttamisvuoteen. Siten muuttohetkellä tämä ajanjakso saattaa olla pian päättymässä tai se on voinut jo päättyä. Vaikka on ymmärrettävää, että samasta tulosta ei pidä maksaa sekä arvonnousuveroa, että EVL 52 f §:n mukaista seuraamusta, ei asiaa tulisi ratkaista

vapauttamalla osakevaihdossa saadut osakkeet täysin arvonnousuverosta. Silloin käytännössä täysin samanlainen arvonnousu voi tulla aivan eri tavalla kohdelluksi. Muutoin taloudellisesti samanlaisista osakkeista saattaa molempiin sisältyä esim. miljoonan euron arvonnousu muuttohetyksellä. Silti toiset osakkeet ovat arvonnousuveron piirissä, mutta toiset eivät ole, ja syynä on pelkästään se, että osakkeet on esim. 10 vuotta aikaisemmin saatu osakevaihdossa. Omaksuttu sääntelyratkaisu saattaa myös johtaa siihen, että jokin osakevaihto tehdään ennen muuttoa arvonnousuveron piiriin joutumisen estämiseksi.

5) Ehdotettu tuloverolain 46 b §, Omaisuuden arvonnousutulon laskeminen

Esitysluonnoksen luvussa 3 on todettu "Luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousun perusteella maksettavan veron sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön johtaisi siihen, että Suomi voisi verottaa *Suomessa asumisen aikana kertynyttä omaisuuden arvonnousua*, vaikka henkilö siirtäisi verotuksellisen asuinpaikansa toiseen valtioon ja omaisuuden luovutus tapahtuisi tämän jälkeen." Ehdotettujen säännösten perusteella arvonnousuveron alaista omaisuuden luovutusvoittoa verotettaisiin siltä osin kuin sitä on kertynyt muuttohetyksen mennessä Suomessa asumisen aikana ja myös sitä edeltävänä aikana.

Arvostaminen käypään arvoon

Ehdotetussa TVL 46 b §:ssä säädettäisiin omaisuuden arvonnousutulon laskemisesta. Esitysluonnoksen mukaan arvonnousutulon veronalainen omaisuus arvostettaisiin verovelvollisen Suomesta pois muuttoa edeltävän päivän mukaiseen käypään arvoon. Tähän arvostamiseen liittyviä haasteita ei ole juurikaan käsitelty esitysluonnoksessa. Verohallinto viittaa henkilöstöantia koskevaan TVL 66 a §:ään, jonka mukaan verovelvollisen merkityssä työsuhteeseen perustuvassa osakeannissa työnantajanaan toimivan muun osakeyhtiön kuin 33 a §:ssä tarkoitetun julkisesti noteeratun osakeyhtiön osakkeita veronalaista ansiotuloa muodostuu vain siltä osin kuin merkintähinta alittaa ennen osakeannin merkintäajan alkamista viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 9 §:n mukaisesti yhtiön osakkeelle lasketun matemaattisen arvon. TVL 66 a §:ää koskevien lain esitöiden (HE 73/2020 vp) mukaan säännökseen sisältyvään kaavamaiseen arvostamistapaan on päädytty keskeisesti osakkeen arvostamiseen liittyvien haasteiden ja epäselvyyksien vuoksi. Verohallinnon käsityksen mukaan nämä samat haasteet sisältyisivät myös nyt kyseessä olevaan ehdotettuun sääntelyyn, koska arvonnousutulon veronalaista omaisuutta olisivat muun ohella osakkeet. Esitystä tulisi täydentää arvostamiseen liittyvän menettelyn ja verotuskäytännön osalta arvostamiseen liittyvien kysymysten selkiyttämiseksi.

Käytännössä sekä arvonnousutulon veronalaisen omaisuuden käypä arvo että laskennallisen luovutusvoiton määrä tulisi laskea verovelvolliskohtaisesti omaisuuserittäin. Laskentaa monimutkaistaisi se, että veron peruste olisi arvonnousutulon nettomäärä, jossa laskennallisista luovutusvoitosta olisi vähennetty laskennalliset luovutusvoittot enintään laskennallisten luovutusvoittojen yhteismäärään saakka. Laskenta, mukaan lukien 3 momenttiin sisältyvät oikaisut, aiheuttaisi merkittävästi hallinnollista taakkaa ja veloitteita niin Verohallinnolle kuin verovelvollisillekin. Lisäksi luotettavan selvityksen saaminen ja osoittamismahdollisuus luovutetun omaisuuden käyvästä arvosta voisivat olla rajat ylittävässä tilanteessa käytännössä haastavia.

Momentin ensimmäisen lauseen mukaan "Edellä 45 b §:ssä tarkoitetun omaisuuden arvonnousutulon määrän määrittämiseen laskennallisena luovutusvoittona sovelletaan soveltuvin osin, mitä 46 ja 47 §:ssä säädetään luovutusvoiton laskennasta." Perustelujen sivulla 22 todetaan "Laskennallinen luovutusvoitto määritettäisiin soveltuvin osin TVL:n Luovutusvoitot -väliotsikon alle sisältyvien TVL:n 45–50 §:n avulla." Esitystä tulisi tältä osin tarkentaa.

Esitysluonnoksen luvussa 4.1.4.1 on kolmannessa kappaleessa selvitetty luovutusvoiton laskentaa. Selkeyden vuoksi kohdassa tulisi ottaa kantaa siihen, saako kapitalisaatiosopimuksesta vähentää hankintameno-olettaman vai ei. Hankintameno-olettaman käyttökiellosta on säädetty TVL 45 §:n 7 momentissa. Lisäksi esityksessä tulisi ottaa kantaa, miten arvonnousutulo laskeaan vakuutuksista.

Arvonnousutulon oikaiseminen

Pykälän 3 momentissa tarkoitettujen oikaisujen osalta esityksessä tulisi selventävästi lausua oikaisumenettelyyn liittyvistä seikoista ja määräajoista sekä tarvittavilta osin säätää asiasta erikseen. Verovelvollinen vaatisi muutosta tulon realisoitumisvuoden säännönmukaisessa verotuksessa tai kohdan 4 tilanteissa takaisinmuuttovuonna, eikä momentissa tarkoitettuja oikaisuja tehtäisi viranomaisaloitteisesti. Verohallinto tuo tässä lausunnossa myös tietojärjestelmätoteutusta koskevassa kohdassa esille asiaan liittyviä selvennettäviä seikkoja.

Hallituksen esityksessä tulisi avata 3 momentin 1 ja 4 kohtien sanamuodossa olevaa tosiallista luovutushintaa ja tosiasiallista luovuttamista. Tarkoitetaanko tosiasiallisella luovutushinnalla käypää arvoa ja miten alihintainen luovutus huomioidaan ehdotetun TVL 46 b §:n mukaisen oikaisun kannalta. Alihintaissa luovutuksessa voi olla mukana myös markkinaolosuhteista aiheutunutta luovutustappiota.

Esimerkki: Arvonnousuveroa laskettaessa käypä arvo on ollut pörssiosakkeella 100 euroa. Osakkeen pörssikurssi on vuotta myöhemmin 80 euroa. Verovelvollinen myy osakkeen 50 eurolla lapselleen. 20 euroa katsottaneen aidoksi tappioksi, mutta 30 euroa katsottaneen itse aiheutetuksi tappioksi.

Tosiasiallisen luovuttamisen osalta olisi hyvä esityksellä kuvata esimerkkitapauksia.

Esimerkki 1: Henkilö omistaa osakeyhtiön koko osakekannan. Ulkomaille muuton jälkeen osakeyhtiö järjestää selkeästi nimelliseen hintaan suunnatun osakeannin ulkomaille muuttaneen lapsille. Osakeannin jälkeen lapset omistavat 90 % koko yhtiön osakekannasta ja ulkomaille muuttaneen osakeomistuksen määrässä ei ole tapahtunut mitään muutosta. Onko tämä tosiasiallista luovuttamista ja miltä osin, vai mahdollisesti veronkiertoa.

Esimerkki 2. Henkilö omistaa holding-yhtiön, joka omistaa liiketoimintaa harjoittavan yhtiön. Ulkomaille muuton jälkeen holding-yhtiö myy osakevaihdoilla liiketoimintaa harjoittavan yhtiön koko osakekannan riippumattomalle ostajalle. Onko tämä tosiasiallista luovuttamista.

Ehdotettujen TVL 46 b §:n 3 momentin 1 kohdan ja TVL 46 b §:n 4 momentin välinen suhde on osin tulkinnallinen. Esityksessä tulisi ottaa kantaa ja tarkentaa säädösehdotusta siltä osin, tulisiko kaikissa ehdotetun TVL 46 b §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisissa arvonnousutulon oikaisutilanteissa aina arvioitavaksi, onko omaisuuden arvonalentuminen johtunut TVL 46 b §:n 4 momentissa säädetyistä tapahtumista, kuten momentin 1 kohdassa mainitusta voitonjaosta tai varojen jakamisesta ja jätettäisiinkö näissä tapauksissa oikaisu mahdollisesti kokonaan tai osittain tekemättä, riippuen yhtiöstä jaetun voiton/varojen määrästä. Esitysluonnoksen sivulla 50 esitetään ehdotetun TVL 46 b §:n 4 momentin osalta muun ohella seuraavaa: "Sääntelyllä rajoitettaisiin sitä, että arvonnousutulon määrää voitaisiin pienentää toimilla, joilla arvonnousutulon alaisen omaisuuden arvo alentuisi arvonnousuverovelvollisen toimesta." Tämän esitysluonnoksen kannanoton perusteella voitaisiin katsoa, että esimerkiksi ehdotetun TVL 46 b §:n 4 momentin 1 kohdan soveltaminen saattaisi liittyä vain olosuhteiltaan poikkeuksellisenä pidettäviin tilanteisiin, joissa olisi käsillä esimerkiksi veron kiertämiseen viittaavia piirteitä. Verohallinnon näkemyksen mukaan ehdotetun TVL 46 b §:n 4 momentin soveltamisalaa ja tarkoitusta sekä sen välistä suhdetta ehdotettuun TVL 46 b §:n 3 momentin 1 kohtaan sekä mahdollisesti myös

3 kohtaan tulisi täsmentää joko suoraan säännökseen tai lopulliseen hallituksen esitykseen, jottei oikeustilaan jäisi tältä osin esimerkiksi yllä käsiteltyjä tulkinnallisuuksia.

Julkisesti noteeratussa pörssiyhtiössä yksityishenkilöllä on huomattavasti vähemmän vaikutusvaltaa erilaisiin järjestelyihin kuin esimerkiksi perheyhtiössä. Olisi syytä arvioida, onko tarpeen kohdella ainakin listayhtiöitä ns. tavanomaisten osingonjakojen suhteen eri tavalla, kun arvioidaan omaisuuden arvon alentumista. Esimerkiksi pörssiosakkeiden arvo voi alentua huomattavasti yleisen markkinatilanteen muuttumisen eikä aikaisempien osingonjakojen vuoksi. On syytä pohtia, olisiko aiheellista todeta, että tavallinen osakeyhtiölain ja vastaavien ulkomaisten lakien mukainen osinko ei johda arvonnousutulon realisoitumiseen. Tämä olisi perusteltua, sillä osinko yleensä on pääoman tuottoa, se ei vaikuta osakkeen hankintamenuon ja sen osalta kansainvälisestä verotuksesta on verosopimuksissa yleensä nimenomaisesti sovittu. Osakeyhtiön tyhjentäminen osingonjaolla olisi eri asia, johon puututtaisiin joko veronkierrolla tai tosiasiallisena luovuttamisena.

Ehdotetun 46 b §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan arvonnousutuloa oikaistaan, mikäli "edellä 45 b §:ssä tarkoitettusta verovelvollisesta tulee Suomessa yleisesti verovelvollinen ja verosopimuksen mukaan Suomessa asuva viiden vuoden kuluessa Suomesta pois muutosta eikä arvonnousutulon veronalaista omaisuutta ole tosiasiallisesti luovutettu, enintään laskennallisen luovutusvoiton määrään saakka;". Jatkovalmistelussa tulisi harkita, olisiko mahdollisesti parempi säätää oikaisu-aika kahdeksaksi vuodeksi, jolloin se olisi paremmin linjassa TVL 45 b §:n ensimmäisen momentin "Arvonnousutuloa ei tällöin kuitenkaan lueta tuloksi, jos luovutus tapahtuu viimeistään kahdeksantena verovuonna muuttovuoden jälkeen tai sen jälkeen" kanssa. Nyt luonnoksessa oleva sanamuoto voi olla verotuksen kannalta ongelmallinen niissä tapauksissa, joissa henkilö muuttaa Suomeen takaisin viiden vuoden jälkeen poismuutosta ja luovuttaa omaisuutta vastikkeellisesti tai lahjana. Lisäksi tulisi ottaa kantaa siihen, edellyttääkö pykälän sanamuoto, ettei omaisuutta ole miltään osin luovutettu vai sovelletaanko pykälää siltä osin kuin omaisuutta ei ole luovutettu.

Hallituksen esityksessä olisi hyvä kuvata, millaisia tilanteita tarkoitetaan, kun omaisuuden arvonalentuminen on johtunut saamisen takaisinmaksusta.

Maksetun veron palauttaminen

Esitysluonnoksessa ei ole esitetty sääntelyä siitä, miten veron palauttamista tai muuta muutosta arvonnousuveroon haettaisiin. Verotuksen normaalit muutoksenhakuajat eivät välttämättä ole riittäviä näihin tapauksiin. Ehdotuksessa on säännös vain sellaisen tilanteen varalta, jossa verovelvollinen hakee oikaisua tilanteessa, jossa asuinvaltio ei hyvitä Suomessa määrättyä veroa. Ilman erityistä sääntelyä veronpalautus olisi käytettävissä mm. muille Verohallinnon saataville ja ulosottoviranomainen voisi asettaa sille maksukiellon. Tähän pääsääntöiseen menettelyyn ei ole syytä säätää poikkeusta. Verohallinnon näkemyksen mukaan olisi syytä harkita yksinkertaisuuden vuoksi myös sellaista vaihtoehtoa, että sikäli kuin lykkäystä ei pyydetä, ei näiden tuloerien osalta enää myöhempinä vuosina tehdä muutosta.

Korkoseuraamukset

Korkoseuraamuksista ei ehdoteta uutta sääntelyä. Kappaleessa 4.1.6.3 todetaan, ettei luovutusvuonna maksuun pantavalle arvonnousutulolle perittäisi korkoa. Esityksessä tulisi olla tarkemmin, peritäänkö korkoseuraamuksia ja lasketaanko huojennettua viivästyskorkoa veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 c §:n mukaan jäännösverolle, myös pääomatulona verotettavalle arvonnousutulolle riippumatta siitä, verotetaanko se muutto- vai luovutusvuonna.

Mikäli korkoseuraamuksia ei perittäisi, arvonnousuveron osuus pitäisi poistaa huojennetun viivästyskoron perusteena olevasta verotettavasta pääomatulosta, mikä ei liene tarkoituksenmukaista ja lisäksi olisi vaikea toteuttaa järjestelmässä.

Arvonnousutulon laskeminen ja oikaiseminen vakuutus tuotteiden osalta

Koska vakuutus sopimuksista saatavia suorituksia ei käsitellä luovutuksina, olisi jatkovalmistelussa syytä harkita arvonnousutulon laskemista luovutusvoittosäännösten sijaan soveltuvin osin TVL 34-35 b §:ien mukaan. Etenkin vanhoissa kapitalisaatiosopimuksissa voi olla jäljellä runsaasti tuottoa, koska ennen vuotta 2020 voimassa olleiden säännösten mukaan sopimuksesta oli mahdollista nostaa pelkkää pääomaa, jolloin tuotto on kokonaisuudessaan jäänyt vakuutus sopimukseen.

Esitysluonnoksessa ei oteta kantaa siihen, miten TVL 46 b §:n 3 momenttia sovelletaan ja realisoituuko arvonnousutuloa, jos vakuutus sopimuksesta nostetaan varoja ilman luovutusta tai maksetaan eläkettä ilman, että eläkesopimus luovutetaan vastikkeellisesti. Tästäkin näkökulmasta olisi perusteltua selvittää, olisiko arvonnousutulon määrä vakuutus sopimusten osalta syytä laskea luovutusvoittosäännösten sijasta TVL 34-35b §:ssä tarkoitettulla tavalla.

TVL 35 b §:ssä säädetään siitä, että säännöksen soveltamisedellytysten täytyessä vakuutus sopimukseen liittyvä verotuksen lykkääntymisetu menetetään ja vakuutuksen tuotto verotetaan jo siinä vaiheessa, kun tuotto on kertynyt vakuutusyhtiölle. Esitysluonnoksessa olisi tarpeen ottaa kantaa siihen, kattaako arvonnousuveron alainen omaisuus ne vakuutus tuotteet, joihin sovelletaan TVL 35 b §:ää. Jos nämä vakuutus tuotteet ovat arvonnousuveron alaista omaisuutta, tulee esityksessä ottaa kantaa myös siihen, miten verotus toimitetaan silloin, kun sama vakuutus sopimus kuuluu sekä TVL 35 b §:n soveltamisalaan, että arvonnousuveron alaiseen omaisuuteen. Muutoin samaan tuloon voi kohdistua kaksinkertainen verotus. Verotuskäytännössä on katsottu, että TVL 35 b §:n mukainen tulo verotetaan sillä henkilöllä, jonka omistuksessa vakuutus sopimus on vuoden viimeisenä päivänä.

6) Verovelvollisen ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusmenettelyä on kuvattu esitysluonnoksessa varsin yleisellä tasolla. Erityisesti muuttovuoden jälkeisen ajan ilmoitusvelvollisuutta tulisi kuvata tarkemmin ja esimerkkien valossa sekä tarvittaessa säätää asiasta tarkemmin. Esitysluonnoksen luvussa 4.1.5 todetaan, että "VML:n 7 §:n 1 momentin nojalla arvonnousutulo verovelvollisen luonnollisen henkilön olisi toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot arvonnousuveron alaisesta omaisuudestaan Suomesta pois muuttovuoden osalta sekä vuosittain siihen asti, kunnes omaisuus kokonaan tai osittain vastikkeellisesti luovutetaan." Lienee kuitenkin niin, että sanamuodosta huolimatta osittainen luovutus ei lopeta ilmoitusvelvollisuutta, vaan velvoitteen päättävät ainoastaan tilanteet, joissa arvonnousuveron alainen omaisuus luovutetaan tai lahjoitetaan kokonaisuudessaan, henkilö muuttaa takaisin Suomeen tai muuttohetkestä laskettu kahdeksan vuoden aikaraja täyttyy. Ilmoitusvelvollisuus päättynee myös siihen, että omaisuus on kokonaan luovutettu, vaikka osa luovutuksista tai kaikki luovutukset olisivat vastikkeettomia. Lisäksi ilmoitusvelvollisuus arvonnousutulon osalta päättyisi ilmeisesti ennen kahdeksan vuoden aikarajaa verovelvollisen kuolinvuonna. Esityksessä tulisi lisäksi ottaa kantaa siihen, koskeeko vuosittainen ilmoitusvelvollisuus myös niitä arvonnousuverovelvollisia, jotka eivät ole esittäneet vaatimusta lykkäyksestä, vaan joille on maksuunpantu arvonnousuvero jo muuttovuodelta. Ilmoittamisvelvollisuus päättynee kahdeksan vuoden aikarajan jälkeen, vaikka omaisuutta ei olisi luovutettukaan. Verotusmenettelystä annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan "Verovelvollisen on verotusta varten ilmoitettava Verohallinnolle veronalaiset tulonsa, niistä tehtävät vähennykset, tiedot varoistaan ja veloistaan sekä muut verotukseen vaikuttavat tiedot." Esityksessä on tärkeää kuvata, milloin

arvonnousuveron osalta eri vuosina on tällaisia ilmoitettavia tietoja, mitä nämä tiedot ovat sekä arvioida, tulisiko VML:ssä erikseen säätää velvollisuudesta ilmoittaa tiedot arvonnousutulon verottamiseksi ja valvomiseksi.

Luvussa 4.1.5 on lisäksi todettu, että TVL 45 b §:n 4 momentin 2 ja 3 kohtien eurorajat rajaavat ilmoittamisvelvollisuutta sillä perusteella, että raja-arvojen alle jäävä arvonnousutulo ei ole *veronalaista*. Verohallinnon näkemyksen mukaan näiden eurorajojen alle jäävissä tapauksissa ei olisi kyse arvonnousutulosta, koska tällöin 45 b §:n 1 momenttia ei sovelleta.

Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntitilanteet

Luvussa 4.1.5 on todettu "Jos verovelvollinen laiminlöisi VML:n 7 §:ssä tarkemmin määritellyn ilmoitusvelvollisuutensa eikä kehotuksesta korjaisi laiminlyöntiä, Verohallinto voisi verovelvollista kuultuaan lisätä arvonnousutulon sen verovuoden tuloksi, jota laiminlyönti koskee." Verohallinnon näkemyksen mukaan esityksessä tulisi ottaa kantaa, minkä vuoden tai vuosien verotusta tällöin eri tapauksissa muutettaisiin ja minkä sääntelyn nojalla muutos voitaisiin tehdä, jos verotuksen oikaisuajat ovat menneet. Lisäksi tulisi ottaa kantaa siihen, milta osin tulo lisätään tai lisätäänkö tapauksessa, jossa arvonnousuvero olisi jo aiempina vuonna maksettu tai osin maksettu sekä jatkuisiko ilmoitusvelvollisuus myös tällaisen maksuunpanon jälkeen seuraavina vuosina ja miten ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti sanktioitaisiin näiltä seuraavilta vuosilta. Jos laiminlyönti ilmenisi vasta myöhempanä vuonna, esimerkiksi kuudentena vuonna muuttovuoden jälkeen, tehtäisiinkö maksuunpano muuttovuodelle vai mahdolliselle myöhemmälle luovutusvuodelle. Esityksellä tulisi ottaa kantaa, mikä määrä lisätään verotettavaan tuloon - kaikkien omaisuserien netto vai jonakin vuonna luovutettua omaisuutta koskeva määrä vai ei mitään, jos ko. vuonna ei ole luovutettu mitään. Esityksellä tulisi ottaa kantaa siihen, otettaisiinko myös tällaisessa laiminlyöntimaksuunpanossa huomioon 100 000 euron raja. Esityksellä olisi hyvä tuoda esille myöhemmän maksuunpanon suhde verotuksen muutoksenhakuaikeihin. Tapauksissa, joissa verovelvollinen ei ole ilmoittanut muuttovuodelta mitään, eikä siis ole itse pyytänyt verotuksen lykkäämistä, tulisi arvioida säännöksen yhteensopivuutta verosopimusten ja Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen (26 artiklan) kanssa, koska Suomella ei yleensä ole tällöin verotusoikeutta verosopimusten näkökulmasta (poikkeuksena ns. ympätty kolmen vuoden sääntö) sekä arvioida TVL 10 §:n täsmentämistarve tältä osin.

Arvonnousuveron valvonta voi käytännössä osoittautua hyvin hankalaksi. On mahdollista, että ilmoittamisvelvollisuudesta huolimatta arvonnousutulon verotuksen realisoivia tapahtumia ei tule Verohallinnon tietoon henkilön muutettua ulkomaille.

7) Suhde verotusmenettelystä annetun lain ja muiden lakien säännöksiin

Esitysluonnoksesta ei käy ilmi ehdotetun sääntelyn ja verotusmenettelystä annetun lain (VML) suhde. Voitaisiinko veronkiertämistä koskevaa 28 §:n säännöstä soveltaa esimerkiksi tilanteessa, jossa arvonnousutulon veronalainen omaisuus luovutettaisiin maastamuuton jälkeen vastikkeellisesti hinnalla, joka olisi verotuksellisista syistä johtuen alempi kuin laskennallisessa luovutusvoitossa omaisuuden luovutushintana käytetty arvo, jolloin arvonnousutuloa oikaistaisiin lähtökohtaisesti laskennallisessa luovutusvoitossa käytetyn luovutushinnan ja tosiasiallisen luovutushinnan erotuksella. Vai voitaisiinko arvonnousutulon oikaisu jättää tässä tilanteessa toimittamatta pelkästään ehdotetun sääntelyn (TVL 46 b §:n 4 momentti) normaalitulkinnan perusteella. Tai voitaisiinko VML 28 §:ää soveltaa joissain Suomeen takaisinmuuttotilanteissa (TVL 46 b §:n 3 momentin 4 kohta), jos takaisinmuutto olisi esimerkiksi kestoaltaan lyhytaikainen ja siten olosuhteiltaan mahdollisesti keinotekoinen sekä verotuksellisista syistä tapahtuva.

Ehdotetusta sääntelystä tai esitysluonnoksesta ei ilmene, määrättäisiinkö VML:n mukaisesti veronkorotusta ja myöhästymismaksua ja mikä olisi niiden suhde TVL 45 b §:n 1 momentissa säädettäväksi ehdotettuun arvonnousutulon lisäämiseen sen verovuoden tuloksi, jota ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti koskee. Esityksessä ei ole otettu kantaa arvioverotukseen. Esitystä tulisi näiltä osin tarkentaa.

Voisiko ehdotetusta sääntelystä ja siitä, miten sitä maastamuuttolanteessa sovellettaisiin, haakea ennakkoratkaisua (esim. VML 84 ja 85 §:t), vaikka sääntelyn soveltamisen kannalta keskeistä olisi omaisuuden arvostaminen ja vaikka omaisuuden luovutus ja siten veron maksaminen (jos verovelvollinen valitsisi lykkäysvaihtoehdon) eivät tapahtuisi sinä aikana, jolle ennakkoratkaisu voidaan lain mukaan antaa.

Miten ehdotettu sääntely suhtautuisi omaisuuseriin, joista kertyvä tulo verotetaan mahdollisesti muulla perusteella ansiotulona. Esimerkkinä ratkaisu KHO 2014:66, jossa luonnollisen henkilön johdon kannustinjärjestelmästä osakeomistuksen perusteella saamaa tuloa voitiin tietyin rajoituksin pitää työsuhteen perusteella saatuna ansiotulona. Omaisuuden arvonnousutulo olisi veronalaista pääomatuloa, joten verotettaisiinko osakeomistuksesta kertyvää tuloa tällaisessa tilanteessa sekä ansiotulona että pääomatulona.

Esitysluonnosta tulisi jatkovalmistelussa arvioida tarkemmin verojen vanhentumisaikojen, ilmoitus- ja oikaisumenettelyn sekä muutoksenhaun osalta.

8) Lykkääminen ja vakuus

Vaihtoehtoisesta myöhemmästä veron määräämisen ajankohdasta käytetään esitysluonnoksen perusteluissa käsitettä ”lykkäys” ja samoin on käytetty tässä lausunnossa. Ehdotetussa lakitekstissä lykkäys-sanaa on käytetty vain vakuutta koskevassa säännöksessä, jonka terminologiaa voisi täsmentää, esimerkiksi: ”Vakuuden asettaminen veron maksamisen turvaamiseksi arvonnousutulon verotuksessa”, jolloin sääntely ei sekoittuisi muihin lainsäädännön tarkoittamiin lykkäystilanteisiin.

Verotusmenettelylaissa säädettäisiin vakuuden vaatimisesta, jos verovelvollinen on vaatinut arvonnousun verottamista muuttovuotta myöhemmän verovuoden pääomatulona. Vakuutta voitaisiin vaatia vain, jos verovelvollinen muuttaa lainkäyttöalueelle, jonka kanssa Suomella ei ole menettelyä (kuten perintädirektiivin mukainen menettely) tai verosopimusta veron perinnässä annettavasta virka-avusta. Lisäksi edellytettäisiin osoitettavissa olevaa ja tosiasiallista riskiä veron perimättä jäämisestä. Tästä esimerkkinä säännöksen perusteluissa todetaan muuttaminen lainkäyttöalueelle, jonka kanssa Suomella ei ole menettelyä tai verosopimusta veron perinnästä annettavasta virka-avusta. Säännöstä koskevien perustelujen ja itse säännösehdotuksen välillä voidaan katsoa olevan lievä ristiriita.

EU-oikeuden mukaan – ainakin muutamassa EUT:n ratkaisussa – vakuuden asettaminen voi olla ristiriidassa vapaan sijoittautumisoikeuden kanssa, ja lisäedellytykset on ilmeisesti johdettu tästä oikeuskäytännöstä. EU-oikeus ei kuitenkaan edellyttäne, että EU:n ulkopuolelle sijoittautuessa tulisi olla ehdotettuja lisäedellytyksiä. Vakuudesta olisi riittävä säännellä siten, että vakuutta voitaisiin vaatia, jos verovelvollinen sijoittautuu EU- ja ETA-alueen ulkopuolelle tai valtiioon, jonka kanssa Suomella ei ole veron perintää koskevaa sopimusta. Jos verovelvollinen muuttaisi toiseen EU-jäsenvaltioon tai sellaiseen ETA-valtioon, joka soveltaa perintädirektiiviä tai jolla on sopimus keskinäisestä avunannosta verojen perinnässä, vakuusvaatimukseksi voitaisiin säätää osoitettavissa oleva ja tosiasiallinen riski veron perimättä jäämisestä. Ehdotetussa muodossa säännös ei ole riittävän selkeä, ja toiseen EU-valtioon muuttavalta ei milloinkaan voi-

taisi vaatia vakuutta. Toinen vaihtoehto on, että säädetään samalla tavalla kuin yritysten maastapoistumisveron osalta: verotusmenettelylain 50 a §:ssa säädetään yksinkertaisesti siten, että vakuutta voidaan vaatia, jos on osoitettavissa oleva ja tosiasiallinen riski veron perimättä jäämisestä. Silloin arvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon mm. se, että uusi asuinvaltio ei antaisi perintätilanteessa virka-apua.

Nykyisissä vakuustilanteissa (valmisteverotus, maksujärjestelyt) vakuudeksi voidaan hyväksyä toistaiseksi voimassa oleva pankkitakaus, mikä soveltunee myös arvonnousuverotuksen tilanteisiin. Vakuuden arvon määrittelyssä arvioitaisiin tulevaisuudessa määrättävän veron määrä laskennallisen luovutusvoiton mukaan. Säännöksen perusteluissa on todettu, että voitaisiin soveltaa ”kiinteää veroprosenttia” – loogisinta olisi ottaa muuttovuoden pääomatuloveroprosentti lähtökohdaksi, koska se on vakuuden vaatimisen hetkellä tiedossa. Esimerkiksi tästä seikasta voidaan antaa tarkempia määräyksiä vakuusmenettelystä annettavassa Verohallinnon päätöksessä. Laissa ehdotettu valtuutussäännös kattanee myös tällaisen määräyksen.

9) Muita huomioita

Verosopimukseen liittyvä ns. ympätty kolmen vuoden sääntö

Suomella ei ole yleensä verosopimuksen mukaista verotusoikeutta arvopapereiden luovutusvoittoihin eikä kapitalisaatiosopimusten tai säästöhenkivakuutusten perusteella maksettavaan tuloon, jos henkilö asuu verosopimuksen mukaan muualla kuin Suomessa. Suomi ei myöskään voi verottaa rajoitetusti verovelvollisen ulkomaisesta vakuutusyhtiöstä saamaa vakuutussuoritusta, koska kyse ei ole TVL 10 §:n mukaan Suomesta saadusta tulosta eikä tällaisen henkilön arvopapereiden myynnistä saamaa luovutusvoittoa.

Poikkeuksena edellä mainittuun pääsääntöön ovat tilanteet, joissa verosopimuksessa on ns. ympätty kolmen vuoden sääntö. Ympätyn kolmen vuoden säännön nojalla Suomi voi verottaa yleisesti verovelvollisen saaman luovutusvoiton tai vakuutussopimuksesta saadun tuoton, jonka verotus muutoin estyisi verosopimusten määräysten vuoksi. Hallituksen esityksessä olisi tarpeen täsmentää, miten arvonnousutuloa näissä tilanteissa oikaistaan, jos Suomi voi verottaa tulon kokonaisuudessaan. Tämä voitaisiin lainsäädäntöteknisesti toteuttaa siten, että arvonnousutulon oikaisua koskevaan TVL 46 b §:n 3 momenttiin otettaisiin asiasta nimenomainen säännös. Lisäksi esityksessä tulee ottaa kantaa siihen, miten nämä tilanteet yhteensovitetaan arvonnousuveroa koskevien euromääräisten rajojen kanssa. Muutoin riskinä on kaksinkertainen verotus, mikä taas on Suomen verojärjestelmän perusperiaatteiden vastaista. Esimerkkeinä olisi hyvä käsitellä ainakin seuraavat tilanteet:

Tilanne 1. Ulkomaille muuttava Suomen kansalainen säilyy yleisesti verovelvollisena ulkomaille muuton jälkeen, on verosopimuksen mukaan ulkomaille asuva, valitsee arvonnousuveron verottamisen luovutusvuoden tulona ja luovutettaessa omaisuus sen arvo on noussut ulkomaille muuttohetkestä. Suomella on verotusoikeus ns. ympätyn kolmen vuoden säännön mukaan ja tuloverolain mukaan luovutusvoitto ilmeisesti verotettaisiin täysimääräisesti. Lisäksi maksettavaksi tulee lykäetty arvonnousuvero.

Tilanne 2. Ulkomaille muuttava Suomen kansalainen säilyy yleisesti verovelvollisena ulkomaille muuton jälkeen, on verosopimuksen mukaan ulkomaille asuva, valitsee arvonnousuveron verottamisen muuttopäivää edeltävän verovuoden tulona, jolloin arvonnousu vero tulee maksuun. Henkilö myöhemmin luovuttaa omaisuutta, jonka arvo on noussut, ja henkilö on Suomessa yleisesti verovelvollinen.

Suomella on verotusoikeus ns. ympätyn kolmen vuoden säännön mukaan ja luovutusvoittovero tulisi täysimääräisesti maksuun. Tämä ei liene tarkoitus.

Tilanne 3. Henkilö muuttaa samalla tavalla ulkomaille kuin tilanteissa 1 ja 2, mutta hän saa suorituksia kahdesta kapitalisaatiosopimuksesta, joista toiseen sovelletaan erityistä TVL 35 b:n mukaista verotusta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Toisin kuin kappaleessa 4.2.2 ”Vaikutukset viranomaisiin” kerrotaan, erillisiä maksueriä ei muodostuisi verotusvaiheessa riippumatta siitä, verotetaanko arvonnousuvero muutto- tai luovutusvuoden pääomatulona.

10) Verohallinnossa tarvittavat järjestelmämuutokset

Esitysluonnoksen perusteella arvonnousuverolla olisi alla esitettyjä vaikutuksia Verohallinnon tietojärjestelmiin ja toteutus edellyttäisi erityisesti tässä mainittuja tarkennuksia. Riippuen muutoksista, joita nyt lausunnolla olevaan esitysluonnokseen lausuntokierroksen perusteella mahdollisesti tulisi, järjestelmävaikutukset voivat olla erilaiset. Lisäksi järjestelmämuutokset tarkentunevat määrittelyitä tehdessä.

Laskenta

Arvonnousuverolle tulisi rakentaa henkilöasiakkaiden tuloverotukseen oma laskentanäyttönsä, joka olisi pitkälti samanlainen kuin nykyinen luovutusten laskentaan käytettävä näyttö. Nykyisin käytössä olevaa luovutuserittelyä ei ole kuitenkaan mahdollista suoraan käyttää, sillä arvonnousuveron laskennassa on erilliset eurorajat sekä tappioiden käsittely. Järjestelmän tulee huomioida nykylainsäädännön mukaiset luovutukset omien sääntöjen mukaan sekä uudet arvonnousutulon alaiset luovutukset eri sääntöjen mukaisesti. Arvonnousutulon alaisesta omaisuudesta ei saa muodostua luovutustappioita, jotka vähennettäisiin muista kuin arvonnousutulon alaisesta luovutusvoitosta. Järjestelmään tulisi erikseen rakentaa arvonnousutulon alaisen omaisuuden luovutustappiot, jotka vähennettäisiin ainoastaan arvonnousutulon alaisesta luovutusvoitosta. Tappioiden käsittely on kuitenkin esitysluonnoksen perusteella vielä siinä määrin epäselvää, että järjestelmän toiminnallisuutta ei voida tällä perusteella arvioida.

Käytännössä henkilöasiakkaiden tuloverotuksen alla olisi em. syistä kaksi eri laskentasääntöjen mukaan toimivaa luovutuserittelyä, sekä nykytoiminnallisuus että erittely arvonnousutuloa varten. Verohallinto tallentaa nykyisellään vuosittain yli 300 000 luovutuserittelyä, sisältäen vakituisen asunnon verovapaat luovutukset. Jotta arvonnousuvero ei vaarantaisi nykylainsäädännön mukaisten luovutusten verotusta, tulisi arvonnousutulon tallennus ja verotus pitää järjestelmässä omana erillisenä toiminnallisuutena.

Koska arvonnousutuloa verotettaisiin luovutuksena, laskettaisiin arvonnousutulon alainen omaisuus osaksi veronalaisia pääomatuloja, josta asiakas voi vähentää pääomatuloista tehtävät luonnolliset vähennykset. Muodostuvasta puhtaasta pääomatulosta asiakas voi vähentää vähennykset pääomatuloista, minkä perusteella saadaan verotettava pääomatulo.

Verotuksen eri vaiheet

Uusi arvonnousutulon luovutuserittely rakennettaisiin yhteiseksi sekä ennakoperinnälle että säännönmukaiselle verotukselle. Luovutuserittelyn perusteella asiakkaalle määrättäisiin vero säännönmukaisen verotuksen yhteydessä tai jo ennakoperintävaiheessa ennakoverona. **Jos** avoimet kysymykset ehdittäisiin ratkaista ja ehdotetun kaltainen sääntely tulisi voimaan jo vuo-

den 2023 alusta, ei sääntelyn edellyttämiä muutoksia kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa Verohallinnon järjestelmiin 1.1.2023 mennessä. Toiminnallisuus voitaisiin ottaa käyttöön aikaisintaan kalenterivuoden 2024 alusta. Tällöin verovuoden 2023 luovutukset käsiteltäisiin säännönmukaisessa verotuksessa ja verovuoden 2024 luovutukset voitaisiin käsitellä joko ennakkoperinnässä tai säännönmukaisessa verotuksessa asiakkaan ilmoitushetkestä ja valvontatilanteesta riippuen.

Asiakas ilmoittaisi tiedot arvonnousutulon verottamista varten. Arvonnousutulo katsottaisiin muuttovuoden pääomatuloksi tai asiakkaan vaatimuksesta sen verovuoden tuloksi, jolloin omaisuus luovutetaan. Laissa tulisi olla määriteltynä, milloin vaatimus arvonnousutulon lykkäämisestä tulee esittää (Verohallinnon näkemyksen mukaan ennen säännönmukaisen verotuksen päättymistä). Lisäksi laissa pitäisi tarkentaa, voiko asiakas perua vaatimuksen eli maksaa arvonnousuveron ennen luovutusvuotta, mutta muuttovuoden verotuksen toimittamisen jälkeen.

Arvonnousutulon oikaisun osalta tulisi tarkentaa laissa, miten tulon määrää oikaistaan. Esitysluonnoksen perusteella asiakas voi maksaa veron muuttovuoden verotuksessa, mutta pyytää oikaisua tiettyjen edellytysten täytyessä. Arvonnousutulon oikaisusta tulisi mahdollisesti säätää erikseen verotusmenettelylaissa. Esitysluonnoksesta ei käy ilmi, tulisiko asiakkaan hakea oikaisua oikaisuvaatimuksella vai jollain muulla tavalla. Epäselvyyksistä johtuen arvonnousuveron oikaisumenettelyä on tarkennettava. Lisäksi hallituksen esityksestä tulisi selvästi käydä ilmi, oikaistaanko näissä tilanteissa sen vuoden verotusta, jolloin arvonnousutulo on alun perin verotettu vai verotetaanko arvonnousutulo sen vuoden tulona, jolle oikaisu kohdistuu (esim. omaisuus on luovutettu alempaan hintaan kuin laskennallisessa luovutuksessa käytetty luovutushinta), ja ko. vuoden verotuksessa luetaan hyväksi jo aiemmin maksettu vero.

Järjestelmämuutoksia ei ehditä vaarantamatta verotuksen toimittamista tekemään siten, että Verohallinto voisi laskea tai maksuunpanna arvonnousuveroa kalenterivuonna 2023. Jos arvonnousuveroa koskevat säännökset tulisivat voimaan vuoden 2023 alusta, järjestelmässä ei olisi mahdollista, että arvonnousuvero laskettaisiin ja maksuunpantaisiin henkilöille kalenterivuoden 2023 aikana, jos asiakas muuttaa Suomesta pois vuoden 2023 aikana (tilanteessa asiakas haluaa maksaa veron heti muuttohetkellä) tai asiakas muuttaa Suomesta pois ja myy arvonnousuveron alaisen omaisuuden vuoden 2023 aikana. Tällaiset arvonnousuveron alaiset tapahtumat tallennettaisiin järjestelmään ja niistä määrättäisiin vero vasta vuoden 2023 säännönmukaisessa verotuksessa kalenterivuoden 2024 aikana. Kalenterivuoden 2023 aikana Verohallinto ei voisi määrätä arvonnousuveroa maksuun. Mikäli asiakas ilmoittaisi arvonnousuveron alaisen tapahtuman vuoden 2023 aikana (vapaamuotoisesti), Verohallinto tutkisi tapahtuman ja määräisi veron vasta säännönmukaisen verotuksen 2023 yhteydessä kalenterivuonna 2024. Edellä kuvatusta johtuen Verohallinto ehdottaa, että hallituksen esitykseen lisätään maininta, että Verohallinto voisi määrätä verovuodelle 2023 kohdistuvan arvonnousuveron asiakkaalle vasta kalenterivuoden 2024 aikana järjestelmämuutoksista johtuen.

Vakuuden asettaminen

Henkilöasiakkaiden tuloverotukseen ei ole aiemmin rakennettu toiminnallisuutta vakuuden asettamisesta. Vakuuden asettamisen järjestelmätoteutus tulisi rakentaa yhdessä Verohallinnon maksuliikenteen kanssa.

11) Voimaantulosta ja toteutuksen aikataulusta

Edellä esitetyillä perusteilla esityksen antaminen eduskunnalle edellyttää merkittävää jatkovalmistelua ja lukuisten avointen kysymysten ratkaisemista. **Tästä syystä Verohallinto katsoo, että sääntelyn voimaantulo tulisi siirtää verovuoteen 2024.**

Järjestelmämuutosten tekeminen vaatii Verohallinnossa määrittelyiden ja järjestelmän sääntöjen kuvausta, minkä jälkeen muutokset voidaan esitellä järjestelmäkehittäjälle. Järjestelmäkehityksen jälkeen uusi toiminnallisuus testataan ja koulutetaan virkailijoille. Nyt lausuttavana olevan esitysluonnoksen perusteella lakimuutoksella on vaikutuksia moneen eri osa-alueeseen järjestelmässä (esim. ilmoituslomake, verotuslaskenta, OmaVero, kirjeet) sekä verotuksen vaiheeseen (ennakkoperintä, säännönmukainen verotus, verotuksen oikaisu). Johtuen laajoista vaikutuksista, järjestelmämuutosten tekeminen määrittelyineen vaatisi Verohallinnolta yli puolen vuoden työn.

12) Resurssitarve ja kustannukset Verohallinnossa

Esityksessä on kyse kokonaan uudesta monimutkaisesta sääntelystä, mikä tulee huomioida varattaessa aikaa voimaantuloon valmistautumiseen. Arvonnousuveron käyttöönotto edellyttäisi asiakas- ja virkailijaohjeistuksen laatimista sekä järjestelmäkoulutusta, jotka vaativat aikaa. Arvonnousuveron käyttöönotto edellyttää resursointia verotuksen toimittamiseen sekä asiakaspalvelun ja neuvonnan tehtäviin.

IT-järjestelmien muutoksen toteutuksen ulkoisten henkilötyökustannusten ennustetaan olevan noin 1 000 000 euroa. IT-järjestelmien muutoksen toteutuksen Verohallinnon henkilöstömenojen ennuste on noin 3 htv vastaten noin 200 000 euroa. Kyseiset ennusteet ovat arvioita ja ne voivat muuttua säännösten IT-järjestelmiin kohdistuvien vaikutusten täsmentyessä.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava asiantuntija

Mia Keskinen